

הנה מטלות גופותינו

לדני וחבריו

ראה, הנה מטלות גופותינו שורה ארקה, ארקה.
פנינו שנו. המות נשקף מעינינו. איננו נושמים.
כבים נגהות אחרונים והערב צונח בהר.
ראה, לא נקום להילך בדרכים לאורה של שקיעה רחוקה.
לא נאהב, לא נרעיד מיתרים בצלילים עגבים ודמומים.
לא נשאג בגנים עת הרוח עוברת ביער.

ראה, אמותינו שחוחות ושוקות, ורעינו חונקים את בכים,
ומפץ רמונים מקרוב ודלקה ואותות מבשרים סערה!
האמנם תטמינונו כעת?
הן נקום, והנחנו שגית כמו אז, ושכנו שגית לתהיה.
נדדה אים וגדולים ואצים לעזרה,
כי הפל בקרבנו עוד חי ושוצף בעורקים ולוהט.

לא בגדנו. ראה, נשקנו צמוד ומרקן בדורים, אשפתנו ריקה.
הוא זוכר מלותינו עד תם. עוד קניו לוהטים
ודמינו מתו בשבילים שעל-שעל.
עשינו ככל שנוכל, עד נפל האחרון ולא קם.
האמנם נאשם אם נותרנו עם ערב מתים
ושפתינו צמודות אל אדמת הסלעים הקשה?

ראה, איזה לילה גדול ורחב.
ראה, פריחת כוכבים במחשך.
ניחוחי ארנים. תקברונו כעת, ורגבי העפר על פנינו.
פה התיל סמור, חפירות, פה כלנו יחדיו.
יום חדש, אל תשכח! אל תשכח!
כי נשאנו שמך, עד המות עצם את עינינו.

הנה מטלות גופותינו, שורה ארקה, ואיננו נושמים.
אך הרוח עזה בהרים וגושמת.
והבקר נולד, וזריחת הטללים רוננה.
עוד נשוב, נפגש, נחזר כפרחים אדמים.
תכירונו מיד, זו "מחלקת ההר" האלקת.
אז נפרח. עת תדם בהרים ועקת יריה אחרונה.

חיים גורי
(נכתב לילה לאחר הקרב)

Behold, Our Bodies

To Danny and his Friends –

By Haim Guri

Behold, our bodies are laid out in a long, long line.
Our faces have altered, death looks from our eyes, we do not breathe.
The last rays of daylight; evening glides down the hill.
Behold, we shall not rise to walk the roads by the light of the far sunset.
We shall not love, not pluck the strings with delicate whispered sounds,
Not shout in the gardens when the wind stirs through the wood.

Behold, our mothers are bowed and silent, our friends choking with tears.
Bursts of grenades nearby. Firing... And signs presaging storm.
Will you bury us now?
Lo, we shall arise and press forward again as of old, return to life.
We shall march, formidable, resolved to bring aid,
For all still lives within us and floods our veins.

There was no betrayal, our guns are still strapped to us empty of bullets.
They tell of our fight till the end, their barrels are still aflame,
And our blood spattered the path with every step we took.
We did all we could till our last man fell and lay still.
Are we guilty if we were left dead at even-tide?
With our lips pressed to the hard, rocky ground?

Behold, how wide and spacious is the night...
How the stars blossom in the dark!
Sweet smell the pines. Now you shall bury us with clods of earth on our faces.
Where the barbed wire is nailed, in ditches, here all of us together.
A new day, forget not! Forget not!
For we upheld your name till death closed our eyes.

Behold, our bodies are laid in a long, long line; we do not breathe,
But the wind is now on the hills, the wind breathes,
Morning breaks, and the shining dew sings.
We shall return again, we shall meet, shall return as scarlet flowers.
You will know us at once, our silent "mountain platoon" -
Then we shall blossom, when the last shot has been silenced in the hills.

(Translation: L.V. Snowman) -

<http://www.jafi.org.il/education/festivals/zkatz/atz/etzion5.html>

גשם בשדה הקרב

מאת: יהודה עמיחי

לזכר דיקי

גשם יורד על פני רעי;
על פני רעי החיים, אשר
מכסים ראשיהם בשמיכה-
ועל פני רעי המתים, אשר
אינם מכסים עוד.

Rain in the Battlefield

From: Yehuda Amichai

In memory of Diki

Rain falls on the face of my comrades;
On the faces of my living comrades, who
Cover their faces with a blanket –
And on the faces of my dead comrades.
Who do not cover anymore.

מסדר הנופלים - חיים חפר (מקאמה)

הם באים מן ההרים, מן השפלה, מן המדבר הם באים –
שמות, פנים, עינים – ומתנצבים אל המסדר. הם באים בצעד
גברי, חזקים ושזופים הם יוצאים מתוך המטוסים המרסקים
ומן הטנקים השרופים / הם קמים מאחורי הסלעים, מעבר
לדיונות ומתוך תעלות הקשור / גיבורים כאריות, עזים כנמרים
וקלים כנשר //

והם עוברים אחד אחד בין שורות של מלאכים / המאכילים
אותם ממתקים ועונדים על צוארם פרחים / ואני מביט בהם
והם כלם שמחים / אלה האחים שלי, אלה האחים //

והם פוגשים זה את זה, עינים שחורות וכללות וחומות / והם
מזכירים זה לזה שמות וכלים ומקומות ומוזגים זה לזה סיפלי
קפה וזה / ומתפרצים פתאם יחד בקריאות: כיפק – הי! / והם
פוגשים בקהל הרב רעים וידידים / והמפקדים טופחים על
שכם הטוראים וטוראים לוחצים יד למפקדים / והם פורצים
בשירה ומוחאים פנים / ומקשיבים להם בהתפעלות כל יושבי
השמים / והפגישה נמשכת יום ולילה, יום ולילה / כי חבורה
שקזאת לא הייתה עוד למעלה / ואז פתאם שומעים הם קולות
מכרים בוכים והם מביטים הביתה אל אבא ואמא, אל הנשים,
הילדים והאחים / ופניהם דוממות והם עומדים נבוכים ואז
מישהו מהם לוחש: סליחה, אבל היינו מכרחים / נצחנו
בקרבות וכעת אנו נחים / אלה האחים שלי, אלה האחים //

וככה הם עומדים והאור על פניהם / ורק אלהים לבדו עובר
ביניהם / וכשדמעות בעיניו הוא מנשק את פצעיהם / והוא
אומר בקול רוטט למלאכיו הלבנים: אלה הבנים שלי / אלה
הבנים. //

The Parade of the Fallen: Haim Hefer

They come from the mountains,
from the valley, from the desert,
They come - names, faces, eyes -
and stand for the parade.
They come in a masculine step,
strong and sunburnt,
They emerge from the shattered planes
and from the burnt tanks;
They rise from behind the rocks, from across
the dunes, from connecting ditches,
Brave as lions, tough as tigers, swift as eagles,
And they pass one by one
between two rows of angels,
Who feed them candy and place flowers
around their necks;
And I look at them, and all of them are happy.
These are my brothers, these are my brothers.
And they meet one another,
black eyes and blue and brown,
And they remind each other of names,
and weapons, and places,
And pour each other cups of coffee and tea
And burst suddenly together shouting: "Hi, Boy!"
And they meet in the large assemblage,
friends and comrades,
And officers slap the privates' shoulders
and the privates shake the officers' hands,
And they burst in song and clap hands
And all the dwellers of heaven listen to them
beside themselves,
And the get-together lasts a day and a night,
and a day and a night,
Because such a bunch has not yet been above!
And then suddenly they hear familiar voices cry,
And they look homeward at father and mother,
at the wives, children and brothers,
And their faces are silent
and they stand perplexed
And then someone quickly whispers:
Forgive us, but we had to!
We won the battles and now we are resting.
These are my brothers, these are my brothers.
And so they stand, the light on their faces,
And the Lord alone passes among them,
With tears in His eyes He kisses their wounds
And He says in a trembling voice
to the white angels:
These are my sons,
these are my sons!

הרעות

מילים: חיים גורי

על הנגב יורד ליל הסתיו
ומצית כוכבים חרש חרש
עת הרוח עובר על הסף
עננים מהלכים על הדרך .

כבר שנה לא הרגשנו כמעט
איך עברו הזמנים בשדותינו
כבר שנה ונותרנו מעט
מה רבים שאינם כבר בינינו .

אך נזכור את כולם
את יפי הבלורית והתואר
כי רעות שכזאת לעולם
לא תיתן את ליבנו לשכוח
אהבה מקודשת בדם
את תשובי בינינו לפרוח .

הרעות נשאנוך בלי מילים
אפורה עקשנית ושותקת
מלילות האימה הגדולים
את נותרת בהירה ודולקת .

הרעות כנערייך כולם
שוב בשמך נחייך ונלכה
כי רעים שנפלו על חרבם
את חייך הותירו לזכר .

ונזכור את כולם ...

HaReut - The Friendship

By Chaim Guri

On the Negev, the autumn night falls,
And it kindles the stars in the quiet,
As the breeze rustles outside the door
And the dust settles down on the highway.

Time goes on, do we notice at all
how the months have gone by one by one?
Time goes by, there are few of us left,
and so many we once knew are gone.

Chorus
they are gone from our midst,
all their laughter, their youth and their splendor.
But we know that a friendship like that,
we are bound all our lives to remember,
for a love that in battle is forged,
Will endure while we live, fierce and tender.

Oh, the friendship we bore without words,
It was silent and grey, it was wordless.
From the pain and the blood of those days,
It remains with us, ardent and yearning.

In the name of that friendship we know,
In its name we'll go on, smiling forward,
For those friends, when they fell on their swords,
Left us this precious gift to recall them.

Chorus

גבעת התחמושת

להקת פיקוד מרכז

מילים: יורם טהרלב

היה אז בוקר היום השני למלחמה בירושלים .
האופק החוויר במזרח, היינו בעיצומו של הקרב על גבעת התחמושת .
לחמנו שם מזה שלוש שעות .
התנהל קרב עקשני, קטלני, הירדנים נלחמו בעקשנות .
זה היה יעד מבוצר בצורה בלתי רגילה .
בשלב מסוים של הלחימה נשארו לידי ארבעה חיילים בלבד .
עלינו משם בכח של שתי פלוגות .
לא ידעתי היכן האחרים, כיוון שהקשר עם דודיק המ"פ ניתק עוד בתחילת הקרב .
באותו רגע חשבתי שכולם נהרגו .

בשתיים, שתיים ושלושים
נכנסו דרך הטרשים
לשדה האש והמוקשים
של גבעת התחמושת .

מול בונקרים מבוצרים
ומרגמות מאה עשרים
מאה וכמה בחורים
על גבעת התחמושת .

עמוד השחר עוד לא קם
חצי פלוגה שכבה בדם
אך אנו כבר היינו שם
בגבעת התחמושת .

בין הגדרות והמוקשים
השאירו רק את החובשים
ורצנו אבודי חושים
אל גבעת התחמושת .

באותו רגע נזרק רימון מבחוץ. בנס לא נפגענו .
חששתי שהירדנים יזרקו רימונים נוספים .
מישהו היה צריך לעלות למעלה ולהשגיח .
לא היה לי זמן לשאול מי מתנדב, שלחתי את איתן .
איתן לא היסס לרגע, עלה למעלה והתחיל להפעיל את המקלעון .
לפעמים היה עובר אותי והייתי צריך לצעוק לו שיישאר בקו שלי .
ככה עברנו איזה שלושים מטר .
איתן היה מחפה מלמעלה ואנחנו טיהרנו את הבונקרים מבפנים ,
עד שנפגע בראשו ונפל פנימה .

ירדנו אל התעלות
אל הכוכים והמסילות
ואל המוות במחילות
של גבעת התחמושת .

ואיש אי אנה לא שאל
מי שהלך ראשון נפל
צריך היה הרבה מזל
על גבעת התחמושת .

מי שנפל נסחב אחור
שלא יפריע לעבור

עד שנפל הבא בתור
על גבעת התחמושת .

אולי היינו אריות
אך מי שעוד רצה לחיות
אסור היה לו להיות
על גבעת התחמושת .

החלטנו לנסות לפוצץ את הבונקר שלהם בבזוקה .
הבזוקה עשתה כמה שריטות לבטון .
החלטנו לנסות בחומר נפץ . חיכיתי מעליהם עד שחזר הבחור עם חומר הנפץ .
הוא היה זורק לי חבילות חבילות, ואני הייתי מניח את החבילות אחת אחת בפתח
הבונקר שלהם .
להם הייתה שיטה : קודם זרקו רימון, אחר כך ירו צרור, אחר כך נחו .
אז בין צרור לרימון, הייתי ניגש לפתח הבונקר שלהם ושם שם את חומר הנפץ .
הפעלתי את חומר הנפץ והתרחקתי כמה שיכולתי .
היו לי ארבעה מטר לתמרון, כי גם מאחורי היו לגיונרים .
אני לא יודע למה קיבלתי צל"ש, בסך הכל רציתי להגיע הביתה בשלום.

בשבע, שבע ועשרים
אל בית הספר לשוטרים
אספו את כל הנשאים
מגבעת התחמושת .

עשן עלה מן הגבעה
השמש במזרח גבהה
חזרנו אל העיר שבעה
מגבעת התחמושת .

חזרנו אל העיר שבעה
עשן עלה מן הגבעה
השמש במזרח גבהה
על גבעת התחמושת .

על בונקרים מבוצרים
ועל אחינו הגברים
שנשארו שם בני עשרים
על גבעת התחמושת .

Givat Hatachmoshet - Ammunition Hill

BY: Yair Rosenblum & Yoram TeharLev

It was the second morning of the war in Jerusalem. The darkness faded out in the east. We were deep in the battle over Givat Hatachmoshet. It was a fierce battle. The Jordanians were hard to crack.

It was a well-fortified bunker, in some stages of the battle I had only four soldiers with me. We came up there with two companies.

I never knew where the others were because the radio was with Dudik, the commander was cut off from the beginning of the battle, at that moment I was sure that everyone was killed.

It was 2:30 at night
when we came through the rocks
to the fields of fire and mines
of Givat Hatachmoshet.

In front of fortified bunkers
machine guns and cannons
A hundred and some guys on
Givat Hatachmoshet.

The pillar of dawn didn't rise yet
When all the company was already covered with blood
But we were there
on Givat Hatachmoshet.

Because of the fences and mines
we left the medics behind
and we ran senseless
to Givat Hatachmoshet.

We came down to the tunnels
to the holes to the cracks
and to the death in the trenches
of Givat Hatachmoshet.

There were no questions
those who went first, just fell
you really needed a lot of luck
on Givat Hatachmoshet.

Those who fell were dragged to the back
so they wouldn't disturb the others passing
until the next one fell
on Givat Hatachmoshet.

Maybe we were lions
but if you wanted to live
you should not have been
on Givat Hatachmoshet.

We decided to blow up their bunker with the bazooka it made a few scratches on the concrete. We then decided to blow it up with explosives. The guy at the back would throw me the packs and I would put them at the entrance to their bunker. They had a system, first they would throw a grenade, then they shot a few shots and then they would rest, so between the grenades and the shots I ran and put down some explosives. I had only four meters (12 feet) to move because there were Jordanians all over the place. I do not know why I got the Medal of Honor, all I wanted was to go home safely.

Smoke covered the hill
the sun was rising in the east
we were only seven, going back to the city
from Givat Hatachmoshet.

And this is the story
the story of trenches and bunkers
the story of our brothers the men
who remained twenty years old
on Givat Hatachmoshet